

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9So/85/2013
Identifikačné číslo spisu:	4013200109
Dátum vydania rozhodnutia:	29.10.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:4013200109.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Jany Henčekovej, PhD., v právnej veci navrhovateľa: I., bytom Y., t.č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody 42/VD Želiezovce, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o invalidný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 22. apríla 2013, č.k. 23Sd/34/2013-25, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre z 22.apríla 2013, č.k. 23Sd/34/2013-25 m e n í tak, že rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX zo dňa 8. januára 2013 z r u š u j e a vec jej vracia na ďalšie konanie.

Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom z 22.apríla 2013, č.k. 23Sd/34/2013-25, potvrdil rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX zo dňa 08.januára 2013, ktorým zamietla žiadosť navrhovateľa o invalidný dôchodok s odôvodnením, že pre vznik nároku na tento dôchodok ku dňu vzniku invalidity, teda pred 19.septembrom 2012 nezískal potrebnú dobu 2 rokov dôchodkového poistenia podľa § 60 ods.9 zákona č.461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), keď v danom období získal iba 94 dní dôchodkového poistenia.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že v konaní na základe žiadosti o invalidný dôchodok bol zdravotný stav navrhovateľa posúdený posudkovými lekármi pobočky a ústredia Sociálnej poisťovne, v dňoch 29.11.2012, resp. 19.03.2013 so zhodným záverom o vzniku invalidity dňom 19.09.2012 pre 60% mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť(ďalej aj „miera poklesu“), určenú podľa kapitoly VII, oddiel A, položka 2 prílohy č.4 zákona č.461/2003 Z.z.. Posudkový lekár Sociálnej poisťovne, ústredia v posudku z 19.03.2013 uviedol, že navrhovateľovi nie je možné priznať invaliditu od času, kedy bol nezaopatreným dieťaťom, pretože nespĺňa kritériá § 9 zákona č.461/2003 Z.z. (teda nie je nezaopatreným dieťaťom), lebo sa nepripravoval na povolanie a ani jeho zdravotný stav nevyžadoval osobitnú starostlivosť; môže vykonávať jednoduché manuálne práce bez ťažkej fyzickej

námahy a prác náročných na zrak. Na tomto základe dospel krajský súd k záveru, že navrhovateľ napriek invalidite nespĺňa podmienku potrebnej doby dôchodkového poistenia a rozhodnutie odporkyne považoval za súladné so zákonom.

Rozsudok napadol navrhovateľ včas podaným odvolaním. Namietol, že nebol schopný si sám platiť poistné, lebo od 17.roku veku bol buď vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody. Ochorením, pre ktoré bol uznaný invalidným od 19.09.2012, trpí už od detstva a počas väzby sa mu zdravotný stav ďalej zhoršoval.

Z obsahu odvolania vyplýva, že navrhovateľ sa domáhal zmeny rozsudku krajského súdu a zrušenia rozhodnutia odporkyne z dôvodu ním tvrdeného skoršieho vzniku invalidity.

Odporkyňa sa k odvolaniu navrhovateľa nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods.2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods.2 O.s.p. a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky pre jeho potvrdenie.

Poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok (§ 70 ods.1 zákona č.461/2003 Z.z.).

Podľa § 72 ods.1 zákona č.461/2003 Z.z. počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok poistenca vo veku

- a) do 20 rokov je menej ako jeden rok,
- b) nad 20 rokov do 24 rokov je najmenej jeden rok,
- c) nad 24 rokov do 28 rokov je najmenej dva roky.

Nebolo sporné, že navrhovateľ vzhľadom na 60% mieru poklesu spĺňa podmienku invalidity, ale pri vzniku invalidity dňom 19.09.2012 ako 26 ročný nespĺňa druhú podmienku nároku na invalidný dôchodok, teda podmienku potrebnej doby 2 rokov dôchodkového poistenia (§ 72 ods.1 písm. c/ zákona č.461/2003 Z.z.).

Navrhovateľ požiadal o invalidný dôchodok žiadosťou z 29.11.2012 a žiadal o jeho priznanie od 19.09.2012.

Podľa § 71 ods.6 zákona č.461/2003 Z.z. miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách sa určuje podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí.

Podľa § 71 ods. 4 zákona č.461/2003 Z.z. pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje na základe

- a) lekárskeho správ a údajov zo zdravotnej dokumentácie zdravotníckeho zariadenia a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja, ďalšej liečby a
- b) komplexných funkčných vyšetrení a ich záverov, pričom sa prihliada na zostávajúcu schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť, zostávajúcu schopnosť prípravy na povolanie, možnosti poskytnutia pracovnej rehabilitácie alebo rekvalifikácie.

Posudkoví lekári navrhovateľa uznali invalidným od 19.09.2012, teda odo dňa, ktorým bolo preukázaný rozsah zdravotného postihnutia navrhovateľa nálezom z očnému vyšetrenia dňa 19.09.2012, ktorý dokumentuje ťažkú krátkozrakosť so 60% mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, určenou podľa kapitoly VII, oddiel A, bod.2 z rozpätia 50 % - 60%.

Invalidita je stav, pri ktorom v zmysle § 71 ods.1 zákona č.461/2003 Z.z. poistenec má pokles

schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 40% a viac. Dátum určenia invalidity preto v zásade nie je závislý len od dátumu odborného lekárskeho vyšetrenia, ktorým bolo preukázaná už vyššia miera poklesu ako 40% (v danom prípade už 60%); podstatný pre vznik invalidity je už zdravotný stav, ktorý podmieňuje viac ako 40% mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Dátum určenia invalidity taktiež nie je závislý odo dňa podania žiadosti, resp. dňa, od ktorého poistenec o priznanie invalidného dôchodku žiada.

Pri určení vzniku invalidity je, v súlade s § 71 ods.4 zákona č.461/2003 Z.z., najmä, ak poistenec namieta dlhodobé trvanie postihnutia, nutné posúdiť aj skoršie nálezy, ktoré dokumentujú rozsah a vývoj rozhodujúceho zdravotného postihnutia (prípadne iných zdravotných postihnutí) .

Posudkoví lekári v danom prípade uvedeným spôsobom nepostupovali. Hoci v posudku konštatovali, že navrhovateľ nosí okuliare od piatich rokov, pri posudzovaní vzniku invalidity vychádzali len zo správ z očného vyšetrenia v dňoch 30.05.2012, resp. 19.09.2012 bez toho, aby si vyžiadali potrebné lekárske správy a údaje od ošetrojúceho lekára navrhovateľa, resp. jeho odborného očného lekára a nevyhodnotili liečbu, stabilizáciu ochorenia a jeho vývoj.

Z posudkov nie je zrejmé, či zdravotný stav navrhovateľa nepodmieňoval invaliditu (i keď s nižšou mierou poklesu) už skôr, teda nielen v čase, kedy bol nezaopatreným dieťaťom podľa zákona č.100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení, ale aj v neskoršom období, napríklad v období do dosiahnutia veku 20 rokov.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že zistenie stavu veci odporkyňou je pre posúdenie nároku navrhovateľa na invalidný dôchodok nedostačujúce (§ 250j ods.2 písm. c/ O.s.p.). Rozsudok krajského súdu preto podľa § 250ja ods.3 O.s.p. zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne zadovážiť si na účely nového posúdenia zdravotného stavu navrhovateľa dostatok podkladov. Na ten účel vyzve navrhovateľa, aby oznámil, u ktorých odborných očných lekárov bol v minulosti vyšetrovaný a kde je sídlo ich ambulancií, resp. u ktorého praktického lekára je vedená jeho zdravotná dokumentácia. Ak bol navrhovateľ v minulosti vyšetrený očným lekárom aj počas iného obdobia výkonu trestu odňatia slobody, oznámi odporkyni, v ktorom ÚVTOS také vyšetrenie vykonané bolo a kedy. Až na tom základe odporkyňa o žiadosti navrhovateľa rozhodne znovu.

Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že navrhovateľ je v zmysle § 173 ods.2 zákona č.461/2003 Z.z. povinný poskytnúť odporkyni potrebnú súčinnosť a predložiť jej všetky odborné nálezy o očných vyšetreniach, ktoré má vo svojej dispozícii a oznámiť jej všetky údaje o ošetrojúcich odborných lekároch a praktickom (obvodnom lekárovi), od ktorých si odporkyňa môže vyžiadať potrebné podklady.

Odvolací súd súčasne považuje za potrebné uviesť, že navrhovateľ má možnosť na účely správneho konania, prípadne i následného súdneho konania požiadať o poskytnutie bezplatnej právnej pomoci advokáta žiadosťou, adresovanou príslušnému Centru právnej pomoci.

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľ náhradu trov konania neuplatnil.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.